

AAN De minister van Veiligheid en Justitie

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

DATUM 29 augustus 2012

ONS KENMERK z2012-00485

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN 12 juli 2012

UW KENMERK

ONDERWERP Wetgevingsadvies invoering flexibel
cameratoezicht

Geachte ,

Bij brief van 13 juli 2012 heeft u, het College bescherming persoonsgegevens (CBP) op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) verzocht te adviseren over het *conceptwetsvoorstel invoering flexibel cameratoezicht (hierna: wetsvoorstel)*. De voorgestelde wijzigingen van het wetsvoorstel betreffen de verruiming van de bevoegdheid van de burgemeester tot de inzet van cameratoezicht ten behoeve van de handhaving van de openbare orde. Met het onderstaande advies voldoet het CBP aan dat verzoek.

Aanleiding

De huidige regeling in de Gemeentewet¹ (artikel 151c) voorziet in vast cameratoezicht, hetgeen erop neerkomt dat camera's nagelvast en doorgaans voor lange duur op een specifieke plek worden aangebracht. Gebleken is echter dat gemeenten behoefte hebben aan een meer flexibele inzet van cameratoezicht in de openbare ruimte.² Deze behoefte is ingegeven door de wens om aanhoudende en zich verplaatsende overlast in de openbare ruimte beter en effectiever te bestrijden door de gerichte inzet van tijdelijke camera's die snel en eenvoudig met de overlast mee kunnen worden verplaatst.

Bij brief van 1 december 2011 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer³ heeft de minister aangekondigd een wetsvoorstel voor te bereiden om tijdelijk en flexibel cameratoezicht in de openbare ruimte mogelijk te maken. Met het thans voorliggende wetsvoorstel, dat strekt tot wijziging van artikel 151c en opnemng van een nieuw artikel 152 Gemeentewet, wordt de toezegging van de minister in de praktijk gebracht. De bevoegdheid van de burgemeester om camera's te plaatsen in het kader van de openbare orde handhaving wordt zodanig geformuleerd dat camera's flexibeler kunnen worden ingezet. Op deze wijze krijgt de burgemeester meer

¹ Het CBP heeft op 5 februari 2002 en 6 december 2002 geadviseerd over het wetsvoorstel cameratoezicht op openbare plaatsen, respectievelijk: z2001-01638 en z2002-01443.

² Uit de MvT: In 2011 zijn er diverse gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers vanuit de bestuurlijke, justitiële en politie/operationele praktijk. Daarnaast zijn de conclusies van de evaluatie van vijf jaar cameratoezicht op openbare plaatsen betrokken bij dit wetsvoorstel.

³ Kamerstukken II 2011-2012, 28 684, nr. 330.

mogelijkheden voor maatwerk bij de inzet van cameratoezicht als toezichtinstrument in de openbare ruimte.

Inhoud wetsvoorstel

U heeft het CBP om advies over de voorgestelde artikelen 151c en 152 van de Gemeentewet. Hieronder volgt een samenvatting van de voorgestelde wijzigingen uit de memorie van toelichting van het wetsvoorstel.

Opheffing beperking vast cameratoezicht

Het wetsvoorstel schrapt het vereiste van vast cameratoezicht uit artikel 151c Gemeentewet. Hierdoor wordt de bestaande mogelijkheid tot het inzetten van vaste camera's uitgebreid met de inzet van mobiele camera's. De burgemeester krijgt hiermee de noodzakelijke handvatten om doelmatiger en effectiever gebruik te maken van cameratoezicht in de openbare orde. Het gebruik van flexibele camera's zal naar verwachting nut hebben in situaties waarin sprake is van tijdelijke en zich verplaatsende overlast. Indien op een bepaalde plaats in het vooraf aangewezen gebied niet langer toezicht nodig is, maar op een andere plaats binnen dat gebied wel, dan kan de camera eenvoudig en snel worden verplaatst. Als geen toezicht meer nodig is, dient de camera te worden verwijderd. Het is aan de gemeenten zelf om te bepalen van welke vorm van cameratoezicht – vast of mobiel – gebruik wordt gemaakt in een specifieke situatie.

Het wetsvoorstel bepaalt dat het exclusieve karakter van de regeling wordt gehandhaafd, uitsluitend in de gevallen omschreven in artikel 151c Gemeentewet kan de burgemeester overgaan tot de inzet van cameratoezicht in het kader van het toezicht op de openbare ruimte. Ook blijft het doel ongewijzigd, cameratoezicht kan worden ingezet indien dit noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde ten behoeve van toezicht op een openbare plaats.

Gebiedsaanwijzing

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat de burgemeester, indien de raad hem deze bevoegdheid bij verordening heeft verleend, een gebied aanwijst waarbinnen gebruik kan worden gemaakt van cameratoezicht. De camera's kunnen dan vast worden bevestigd of mobiel worden ingezet.

Anders dan de huidige regeling, vereist het wetsvoorstel geen specifiek plaatsingsbesluit waarin de plaatsing van iedere afzonderlijke camera wordt vastgelegd. In de plaats daarvan komt een gebiedsaanwijzing waarin wordt bepaald binnen welk gebied de flexibele camera's geplaatst en verplaatst mogen worden. De burgemeester toetst de gebiedsaanwijzing aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Uit deze vereisten volgt dat het gebied niet groter mag zijn dan noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde. De burgemeester stelt de grenzen van het gebied vast en zet de gebiedsaanwijzing op schrift met daarbij een omschrijving van het gebied waarop het besluit van toepassing is. Binnen het aangewezen gebied kan de burgemeester camera's verplaatsen, zonder nadere besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te hoeven nemen. De verplaatsing van de camera's binnen het aangewezen gebied kan

plaatsvinden als dat nodig is in het kader van de handhaving van de openbare orde voor het toezicht in het publieke domein.

Het wetsvoorstel bepaalt dat in dat gebied kenbaar moet worden gemaakt dat gebruik wordt gemaakt van verplaatsbare camera's. De camera wordt zichtbaar voor het publiek opgesteld. Het wetsvoorstel regelt dat de burgemeester de gebiedsaanwijzing intrekt zodra het cameratoezicht niet langer meer noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde. Van de gemeenten wordt verwacht dat de inzet van cameratoezicht periodiek wordt geëvalueerd. Indien blijkt dat de rechtvaardigheidsgrond aan het cameratoezicht is ontvallen, wordt het cameratoezicht verplaatst of stopgezet.

Tijdsduur flexibel cameratoezicht

Het wetsvoorstel bepaalt dat de bevoegdheid tot inzet van flexibel cameratoezicht niet wordt beperkt tot een bepaalde tijdsduur. Gemeenten zijn met het oog op de lokale situatie zelf het beste in staat om te beoordelen in welke vorm en voor welke duur de inzet van cameratoezicht, met inachtneming van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, op de meest efficiënte manier kan plaatsvinden. De wettelijke begrenzing van de duur van de inzet van flexibel cameratoezicht is aanwezig in de intrekingsgrond voor de gebiedsaanwijzing van de burgemeester. Zodra cameratoezicht in het belang van de handhaving van de openbare orde niet langer nodig is, dient de gebiedsaanwijzing te worden ingetrokken, aldus de MvT van het wetsvoorstel.

Waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking en bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna: privacyparagraaf)

In de privacyparagraaf van het wetsvoorstel worden de privacyrisico's van het wetsvoorstel in kaart gebracht. Door de privacyrisico's vroegtijdig in beeld te brengen, kan in een vroeg stadium rekening worden gehouden met risicobeheersende maatregelen. Zo kunnen onnodige en ongewenste inbreuken op de persoonlijke levenssfeer worden voorkomen en wordt de transparantie over de wijze waarop het flexibele cameratoezicht plaatsvindt vergroot.

Voor het in kaart brengen van de privacyrisico's is een Privacy Impact Assessment (PIA) opgesteld. Ten aanzien daarvan roept de MvT van het wetsvoorstel in herinnering dat het bij dit wetsvoorstel niet gaat om het invoeren van een nieuw instrument, maar om het flexibiliseren van een bestaand instrument. Een groot deel van de risico's die dit wetsvoorstel met zich meebrengt zijn risico's die nu al bestaan te aanzien van vast cameratoezicht. Dit wetsvoorstel voegt hieraan een risicobeheersende maatregel toe door de opneming van een wettelijke bepaling die de burgemeester verplicht om camera's te verwijderen zodra deze niet meer noodzakelijk zijn in het belang van de handhaving van de openbare orde.

Het wetsvoorstel brengt ook nieuwe risico's met zich mee en het kan bestaande risico's vergroten:

- zo kunnen burgers zich gevolgd voelen door de camera's omdat deze snel en eenvoudig kunnen worden verplaatst binnen het door de burgemeester aangewezen gebied. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken blijft het vereiste van kenbaarheid in de wet gehandhaafd.

- een ander risico is dat er steeds meer camera's worden ingezet waarvan niet duidelijk is of zij noodzakelijk zijn in het belang van de handhaving van de openbare orde. Om die reden wordt een bepaling voorgesteld die de burgemeester verplicht om het besluit strekkende tot de gebiedsaanwijzing in te trekken zodra het gebruik van camera's niet meer noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de openbare orde.
- de flexibele en snelle inzet van camera's impliceert ook het risico dat een en ander niet zorgvuldig verloopt. Hier is een belangrijke taak weggelegd voor de politie. De beelden van de gemeentelijke camera's moet worden uitgekeken door de politie, die dus wel moeten weten wat de spelregels van het gemeentelijke cameratoezicht zijn.

Daarnaast worden enkele onder de huidige regeling bestaande risico's verminderd. Zo kunnen de camera's eenvoudig worden verplaatst of verwijderd wanneer zij niet meer noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde en kunnen zij vervolgens daar worden neergezet waar zij wel noodzakelijk zijn, aldus de MvT van het wetsvoorstel.

In de MvT van het wetsvoorstel staat vermeld dat het risico dat burgers te weinig weten over cameratoezicht aanwezig blijft. Gemeenten zullen daarom moeten blijven inzetten op goede communicatie naar burgers over de inzet van cameratoezicht. De minister heeft hiertoe opdracht gegeven aan het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid om de Handreiking Cameratoezicht te actualiseren en actueel te houden.

Beoordeling

Met dit wetsvoorstel gaat het niet om het invoeren van een nieuw instrument, maar om het flexibiliseren van een bestaand instrument. Het cameratoezicht in het kader van de handhaving van de openbare orde kan met de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel niet alleen vast maar ook flexibel ingezet worden. Bovendien zijn de meeste privacyrisico's die dit wetsvoorstel met zich meebrengt, risico's die nu al bestaan te aanzien van vast cameratoezicht. De nieuwe risico's zijn middels een PIA voldoende adequaat behandeld in de privacyparagraaf van het wetsvoorstel.

Desalniettemin wil het CBP op het volgende wijzen: cameratoezicht in deze vorm, ook binnen een aangegeven gebied, heeft het in zich dat burgers zich (sneller) dan voorheen gevolgd kunnen voelen. Camera's kunnen snel en eenvoudig worden verplaatst. Heldere communicatie met betrekking tot de noodzaak van deze flexibele camera's in dat gebied (gebiedsaanwijzing) richting burgers acht het CBP daarom van groot belang.

Conclusie

Het wetsvoorstel geeft het CBP geen aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen. Het CBP vraagt echter wel aandacht voor heldere communicatie met betrekking tot de noodzaak van deze flexibele camera's in dat gebied (gebiedsaanwijzing) richting burgers.

DATUM 29 augustus 2012
ONS KENMERK z2012-00485

Ik vertrouw u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

Mr. W.B.M. Tomesen
Lid van het College